

Total deltager	Deltageren som observatør	Deltagende observation	Total observatør
Hovedvægt på engagement og subjektivitet			Hovedvægt på løsrivelse og objektivitet
Aktører: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Elever</i> • <i>Underviser</i> 	Aktører: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Elever</i> • <i>Underviser</i> • <i>Vejleder</i> 	Aktører: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vejleder</i> • <i>Leder</i> 	Aktører: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kamera</i> • <i>Båndoptager</i>
Eksempel: <p><i>Elever og undervisere</i> er de primære deltagere i undervisningsrummet.</p> <p><i>Elever og undervisere</i> kan være så optaget af deres egen deltagelse, at de ikke eller kun i begrænset omfang er opmærksomme på samspillet mellem undervisning og læring.</p>	Eksempel: <p><i>Elever og undervisere</i> er deltagere i undervisningsrummet. Samtidig er de observerende og opmærksomme på samspillet mellem undervisning og læring.</p> <p><i>Vejledere</i> bidrager sommetider til selve undervisningen og kan samtidig observere.</p> <p>OBS. I denne position kan vejledere risikere at identificere sig med undervisers opgave og miste den observerende distance.</p>	Eksempel: <p><i>Ledere og vejledere</i> er til stede for at observere og holder derfor en observerende distance til undervisningens aktiviteter.</p> <p>Undervejs i observationen taler <i>ledere</i> og <i>vejledere</i> dog med elever for at få et indtryk af, hvordan de oplever samspillet mellem undervisning og læring.</p> <p>OBS. <i>Leder</i> og <i>vejleders</i> korte og sporadiske besøg i undervisningsrummet kan vanskeliggøre forståelsen for den læring og mening, deltagerne skaber i deres egen kontekst.</p>	Eksempel: <p><i>Kameraet</i> observerer uden at tage del i undervisningen.</p> <p>OBS. <i>Observatøren</i>, der ser fotos eller video fra undervisningen, har muligvis ikke selv taget del i undervisningen. Dermed er der fare for etnocentrisme, det vil sige, at observatøren gør brug af sin egen forforståelse i forsøget på at tolke og udlede mening.</p>

Ufokuseret observationsguide

Her på Havrevejens Skole kigger leder og vejleder på følgende forhold i undervisningen, når vi observerer undervisning og giver feedback:

1. Lektionens start
2. Læringsmål
3. Bevægelse i undervisningen
4. Undervisningsdifferentiering
5. Klasserumsledelse
6. Inklusion
7. Faglig læsning
8. Brug af IT i undervisningen
9. Variation i undervisningen
10. Struktur i undervisningen.
11. Elevernes motivation
12. Formativ evaluering

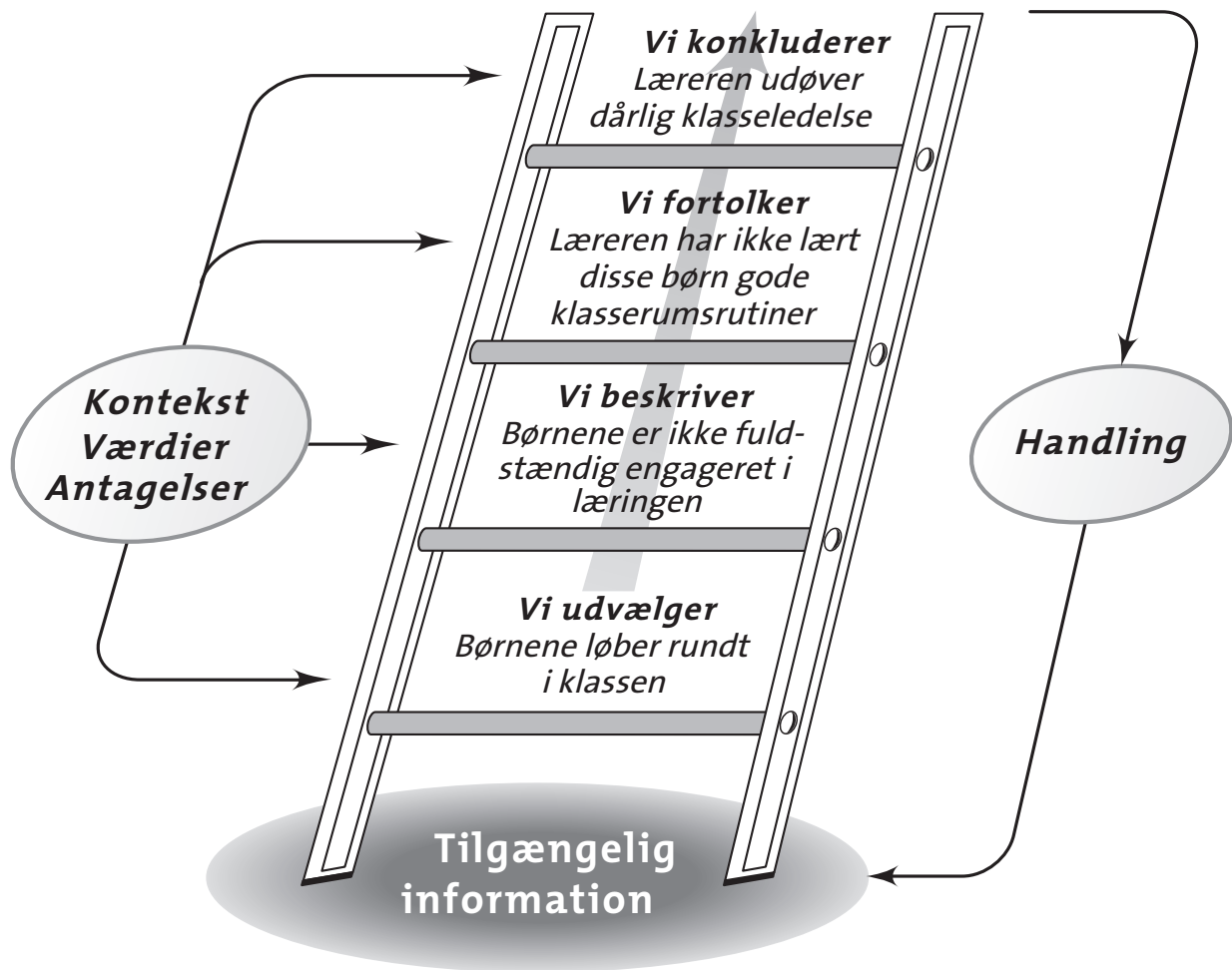
Fokuseret observationsguide

Her på Rugholms Gymnasium kigger leder og vejleder på feedback til og imellem eleverne i undervisningen. Herunder ser vi på:

1. Hvordan undervisningen er struktureret med henblik på at give underviser lejlighed til at give feedback til mange elever i løbet af lektionen.
2. Hvordan eleverne modtager og efterbehandler den feedback, de får.
3. Hvordan eleverne arbejder med feedback indbyrdes

Figur 6.1. Eksempler på ufokuseret og fokuseret observationsguide.

Eksplorativ og ufokuseret observation	Dybdegående og fokuseret observation
<p>Observationsprincip:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indledende observationsbesøg • Gør ikke brug af observationsguide • Åben over for mange forskellige indtryk. <p>Formål: At sondere og orientere sig helt overordnet med henblik på at udvælge observationspunkter til efterfølgende observationer.</p>	<p>Observationsprincip:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efterfølgende observationsbesøg med fokus på udvalgte observationspunkter • Gør brug af observationsguide • Afgrænsning af opmærksomheden. <p>Formål: At undersøge og udforske udvalgte fokusområder i samspillet mellem undervisning og elevernes læring.</p>

Figur 6.2. Følgeslutningsstigen (Robinson, 2015).

	10.00	Klokken ringer, og der er to elever i klassen. Stilhed.
a.	<i>"Underviseren er godt forberedt"</i>	<i>"I starten af lektionen gør underviseren meget ud af at forklare, hvordan man ganger to brøker. Hun skriver flere eksempler på tavlen og giver grundige instruktioner til eleverne om, hvordan de selv skal gøre med de opgaver, de har fået."</i>
b.	<i>"Underviseren har ikke styr på læringsmålet for undervisningen"</i>	<i>"Underviseren skriver to læringsmål på tavlen i starten af lektionen, men senere siger han noget andet til to piger, da han hjælper dem med en opgave."</i>
c.	<i>"Nogle af eleverne keder sig"</i>	<i>"De fire drenge på bagerste række kaster med papir efter hinanden og ser ud til at være mere optaget af hinanden end af undervisningen."</i>
d.	<i>"Alle eleverne er meget motiverede og engagerede gennem hele lektionen"</i>	<i>"Et flertal af eleverne rækker hænderne op, hver gang underviseren stiller spørgsmål i klassen, og bortset fra to undtagelser svarer eleverne hver gang rigtigt på spørgsmålene."</i>
e.	<i>"Undervisningen er meget vellykket"</i>	<i>"Undervisningen er meget klart struktureret, alle elever ved, hvad de skal gøre, og langt de fleste ser ud til at være meget engageret i deres gruppeopgave."</i>

Observationsskema

Dato: _____ Underviser: _____ Klasse: _____ Fag: _____ Observatør: _____

Tid	Observationsbeskrivelser = DATA	Egen fortolkning og evt. reaktion	Temaer til samtale med underviser

Figur 6.3. Eksempel på observationsskema.

Observationsskema

EKSEMPEL

Dato: 4/5

Underviser: Hanne

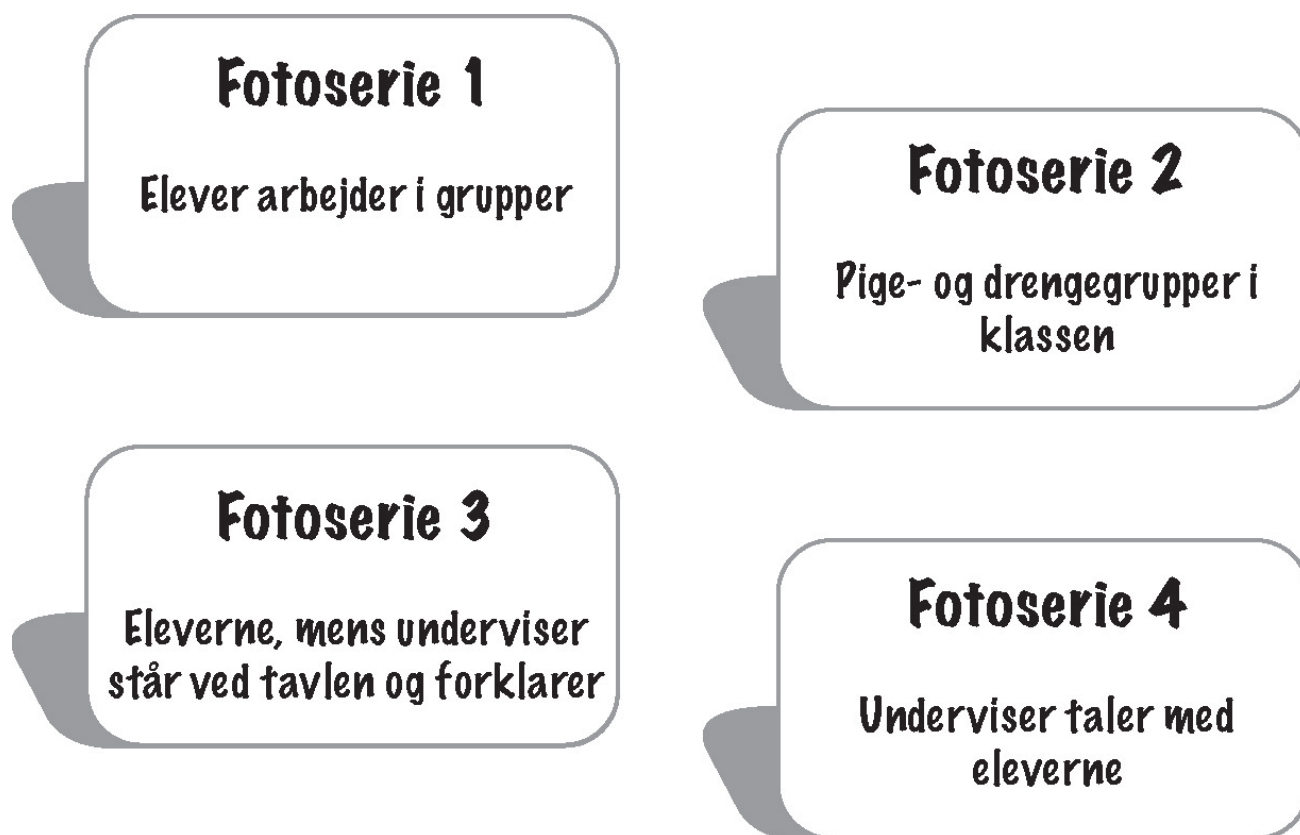
Klasse: X

Fag: Engelsk

Observator: Henrik

Tid	Observationsbeskrivelser = DATA	Egen fortolkning og evt. reaktion	Temaer til samtale med underviser
10.37	<p>...</p> <p>Eleverne arbejder selvstændigt med opgaver i bogen. De fleste taler sammen parvis, enkelte sidder for sig selv og arbejder. Underviser gør klar til at vise en video fra YouTube.</p>	<p>...</p> <p>De virker optaget af opgaven, den ser ud til at være meningsfuld for eleverne og tilpas udfordrende.</p>	
10.43	<p>Opsamling. Underviser spørger til de opgavesvar, som eleverne har lavet. Generelt er det seks-syv elever, der markerer, at de gerne vil svare. Underviser responderer på, om elevernes svar er korrekt eller ukorrekt, og begrundet kort med grammatiske hovedregler.</p> <p>En elev, Sigurd, spørger til en af reglerne og ønsker en forklaring på reglen.</p> <p>Underviser svarer: "Det er lidt for omfattende at komme ind på nu"</p>	<p>Kun 1/4 af eleverne er aktive!!!</p> <p>Hvorfor spørger han ikke dem, der ikke rækker hånden op?</p> <p>Øv, hvorfor griber han ikke denne interesse fra Sigurd? Her går han glip af en kæmpe læringsanledning... Sigurd ser skuffet ud 😞</p>	Opsamling på selvstændigt arbejde som anledning til læring

Figur 6.4. Eksempel på udfyldt observationsskema.

Figur 6.5. Eksempler på undervisningsobservationer i form af fotoserier.